

Het sociaal overleg in 2025

Een jaaroverzicht

Het sociaal overleg in het jaar 2025 is gekenmerkt door het verzet tegen besparingsmaatregelen in vele landen. Het is een internationaal fenomeen. De inzet is naast de belangenverdediging van werknemers ongetwijfeld ook de machtsposities van vakbonden. Misschien zelfs nog meer in België omdat de politieke beslissers de traditionele rol van het sociaal overleg, en dus van de vakbonden negeren. En dat is mogelijk omdat de interprofessionele sociale gesprekspartners er er niet in slagen om akkoorden te sluiten die hen incontournable maken.

*Door het zomerakkoord veranderen
machtsverhoudingen zonder veel lawaai.
(Alain Mouton in [Trends](#))*

Inflatie

De inflatie daalt

Dit overzicht begint met een positieve noot . Gebaseerd op de cijfers einde december is er na het piekjaar 2022, waar de 10% inflatie bijna werd bereikt, een neerwaartse trend: 4,06% in 2023, 3,16% in 2024 en 2,06% in 2025.

Regeringsmaatregelen

Regeringsmaatregelen lokken grootschalige vakbondsprotest uit

De federale regering drukte, zonder inbreng van de sociale gesprekspartners, talrijke hervormingen door. De meest opvallende waren ongetwijfeld de aanpassing van de specifieke pensioenregimes, de beperking in de tijd van de werkloosheidsuitkeringen, de ingrepen in de loonvorming (beperking van de automatische indexering, zero onderhandelingsmarge met een uitzondering voor de verhoging van de maaltijdcheques) en de versoepeling van de nachtarbeid. Daarnaast verschenen in het zomerakkoord de aanpassing van de overurenregeling, de deeltijdse arbeid, de beperking van de opzeggingstermijnen en de restauratie van de proefperiode. Het evenwicht van politieke compromissen verbleekte door de complexe uitvoeringsmaatregelen en, tot op het einde van het jaar, gebrek aan zekerheid over de technische modaliteiten.

De federale hervormingsagenda zorgde voor een piek in het vakbondsprotest. In de eerste jaarhelft waren er een zevental actiedagen (betogingen met al dan niet stakingsacties), gevolgd door een viertal actiedagen na het zomerakkoord. De grootste betoging vond plaats op 14 oktober, met de uiteenlopende schattingen van 80 tot 140 000 deelnemers. Ze werd ook opgesmukt door rellen van extremistische activisten.

In het federaal kielzog lokten besparingen van gewesten, gemeenschappen en steden betogingen en stakingen uit.

Het syndicaal weerwerk tegen het federaal beleid is eind 2025 nog niet uitgedoofd. ABVV kondigde al nieuwe acties aan voor maart 2026. Naast de klassieke protestacties zoals betogingen en stakingen zou ABVV ook de gerechtelijke weg betreden. Ze vechten de beperking van de werkloosheid aan vertrekkend van het standstil principe volgens artikel 23 van de Grondwet.

Interprofessioneel overleg

De Groep van Tien faalt.

De Groep van 10 sloot een alleenstaand akkoord over het uitdoofscenario van SWT (het vroegere brugpensioen) en over de einde loopbaanstelsels. Dit akkoord, in de rand van regeringsbeslissingen, werden geconcretiseerd in de NAR en door de regering aanvaard.

4 interprofessionele dossiers blijven op de tekentafel: de hervorming van de loonvorming, de verhoging van de productiviteit, de aanpassing van de sociale zekerheid en het actualiseren van het stakingsrecht. Gedelegeerd bestuurder van het VBO Pieter

Timmermans spreekt van 'vier keer de Ventoux oprijden'. In feite deden de interprofessionele gesprekspartners een 'surplace'.

Nationale Arbeidsraad en Centraleraad voor het Bedrijfsleven blijven in hun comfortzone.

2025 was een onpaar jaar, wat in regel leidt tot meer nieuwe cao's. Mathematisch klopte dat ook want 13 interprofessionele cao's werden in de NAR gesloten. Het jaar voordien geen één. Maar inhoudelijk waren de nieuwe cao's eerder beperkt want 9 waren geconcentreerd rond loopbaaneinde en landingsbanen, 2 betroffen de tijdelijke werkloosheid van bedienden en 2 pasten de bedragen aan van de aanvullende vergoedingen van nachtarbeid resp. SWT. Met die akkoorden slaagden de sociale gesprekspartners erin scherpe kanten van de regeringsmaatregelen af te ronden. Maar toch, de NAR geeft de indruk dat hij, om diverse redenen, in 2025 onder zijn niveau acteerde.

Het secretariaat van de CRB stelde in februari 2025 vast dat de loonmarge voor de onderhandelingen 2025-2026 nul was. De regering deed er 10 maanden over om de loonnorm in de vorm van een KB te gieten.

De CRB was wel alert om de regering te vragen de pakjes uit China te beteugelen

Sectoraal overleg

Laattijdige start voor de sectorale onderhandelingen

Het klassieke tweejaarlijkse sectoraal overleg kon pas in de laatste maanden van 2025 op gang komen omdat de regering draalde met de publicatie van het reglementair kader.

De FOD WASO had daardoor ruim de tijd thematische fiches voor de sectoronderhandelingen voor te bereiden.

De regering legde met de uitzondering op de loonnorm 2025-2026 in de vorm van maaltijdcheques een pad in de korf van de paritaire comités. Werkgevers vinden dat de uitzondering een contradictie is met de zero-loonnorm en dat maaltijdcheques zijn 'par excellence' materie voor ondernemingsoverleg.

Einde 2025 hadden 13 sectoren een akkoord gesloten. In de scheikunde pas na prikstakingen. Voor twee derden van de tewerkstelling in de privésector is het wachten op de uitkomst van onderhandelingen in 2026.

Tijdens het jaar kregen de perikelen van de sector van de dienstencheque sector veel aandacht. Het kostte maandenlange onderhandelingen om de verschillende regionale loonsubsidiemaatregelen te overbruggen om een identieke loonsverhoging op federaal niveau in een cao overeen te komen.

Openbare sector

Hervormingen in de overheidsdiensten lokken meer dan in de privésector conflicten uit.

De besparingsmaatregelen treffen de (voor)rechten van vele ambtenaren meer dan die van werknemers van de privésector.

Zo was er protest onder vele vormen bij de magistraten en het gerechtelijk personeel in de verschillende arrondissementen. De OCMW's voerden een nationale actiedag. De situatie van de gevangenen met overbevolking leidde tot meerdere acties in Wortel, Gent, Hasselt en vooral Haren. Ook de politievakbonden lieten zich gelden.

Er kwam verzet tegen de besparingsmaatregelen door gemeentebesturen, in Gent, Aalst, Dendermonde. Het OCMW van Anderlecht en de afvalverwerkers zoals Ivago, Veolia, IVBO en Interza werden geconfronteerd met stakingen.

B-Post met de reorganisatie van de bedeling en uurroosters kende heel wat problemen met werkonderbrekingen, zowel in Waalse centra als in Vlaamse.

Ook VRT en RTBF deden mee in het kader van de algemene acties tegen de besparingen en de hervormingen.

En in oktober werd de haven van Antwerpen zwaar aangepakt door een staking bij het loodswezen.

In het openbaar vervoer ging de wisselbeker 'wilde staking' bij de busmaatschappijen dit keer naar de TEC die net wat meer staakte dan De Lijn, met de klassieke motieven, namelijk de gevallen van agressie en het herschikken van het dienstenrooster. Ook de MIVB kwam voor één keer voor in het lijstje wat uitzonderlijk is.

De kampioen stakingen was deze keer met ruime voorsprong de NMBS met meer dan 25 actiedagen, niet alleen op initiatief van de klassieke bonden, maar ook van professionele kleine bonden.

Doktersstaking

Op 7 juli van het jaar 2025 was er ook een ééndaagse doktersstaking georganiseerd door de artsensyndicaten tegen het ontwerp van kaderwet van de voogdij minister.

Ondernemingsoverleg

Was 2024 het jaar van het afscheid van busbouwer Van Hool, dan was 2025 het jaar dat Audi definitief de deuren dicht deed. Met na veel perikelen toch een sociaal plan, wat echter niet lukte voor alle toeleveranciers .

Het meest merkwaardige ondernemingsconflict vond plaats bij Clarebout Potatoes met de vruchteloze staking voor een bonus na de verkoop van de aandelen van de onderneming.

Inbev Hoegaarden kwam 2 maal in de stakingsrubriek voor, met als motief hoge werkdruk en toxisch beleid. Dezelfde reden lag ook aan de basis van een staking in Zeebrugge bij PBI Fruit Juice Company .

Om het rijtje over ondernemingsoverleg af te sluiten een positieve noot . Directie van Carrefour en vakbonden startten in februari een onderhandeling over zondagsopeningen om in december een akkoord te ondertekenen. Geduld en doorzettingsvermogen zijn zeker een belangrijk element in sociale onderhandelingen .

Stakingen

Staken behoort tot het immaterieel erfgoed van België

Kurt Van Daele beschreef op deze wijze het stakingsfenomeen in ons land bij de analyse van de cijfers sinds 1991.

De sociale partners misten de kans om binnen de deadline van de regering, eind december 2025, het Herenakkoord te hervormen. Het wetsvoorstel om het verbod van tewerkstelling van uitzendkrachten tijdens een staking heeft hen niet overtuigd om het heft in handen te nemen.

Geen discussie meer over de langste staking ooit

Na 18 jaar is een einde gekomen aan het historisch conflict in de mijn van Cananea in Mexico. Daarmee lijkt de vraag over de langste staking eindelijk beslecht. Want tot nu was er discussie tussen experts. Volgens het Guinness book of records was het de staking

van tien jaar (2003-2013) van 130 werknemers van het Congress Plaza Hotel in Chicago . Maar zoals een aandachtige lezer van onze wekelijkse rubriek opmerkte : andere bronnen verwijzen naar de staking van bijna 14 jaar in de Diamond Walnut fabriek in California (1991-2005).

Luchtvaart

De luchtvaart is een stakingsgevoelige sector.

Zeven stakingsdagen in 2025 hebben ervoor gezorgd dat 2.395 vluchten niet konden opstijgen of landen en doorkruisten de reisplannen van 330.000 passagiers. Er was ook heel even een specifieke case toen 3 stewardessen van Brussels Airlines bedwantsen inriepen om niet te vliegen en ontslagen werden.

In andere landen waren ook heel wat open conflicten. In Nederland was er een probleem met het grondpersoneel van KLM, waarbij de rechtbank eerst de staking verbood en later toestemming gaf tot korte werkonderbrekingen. Tenslotte werd een akkoord bereikt voor een tweejarige cao.

In Frankrijk staakten de luchtverkeersleiders in juli en dreigden met een nieuwe staking in oktober. In Griekenland verbood een rechter meermaals een actie van de luchtverkeersleiders. In Duitsland voerden grond- en beveiligingspersoneel acties, net zoals in Finland, in Italië, in Spanje, in Portugal, in de UK en in Canada.

Internationaal

De jaarlijkse Global Rights Index van de internationale vakbondsorganisatie ITUC stelde dat in ons land het recht op staken en betogen wordt beperkt. In de commentaar in de weekberichten werd dit als foute info bestempeld en als een smet op de internationaal algemeen erkende waarde van deze index.

De ILO boog zich tijdens zijn jaarvergadering in juni over de platformeconomie en effende de weg naar een conventie of een aanbeveling ter zake.

En in november heeft het EU Hof het beroep ingesteld door Denemarken om de richtlijn inzake minimumlonen nietig te verklaren verworpen, behoudens twee specifieke mineure bepalingen.

Sociaal overleg bij de burens

Nederland

In 2025 stegen de cao-lonen in de particuliere bedrijven met 5,3%.

Heel wat sociale spanningen op verschillende niveaus. Langdurige of harde conflicten in een aantal sectoren zoals bij de apothekemedewerkers, de autohandel, garages en fietsen sector, bij de hogescholen, en bij de sjorders van de haven van Rotterdam. Maar meest opvallend was de staking bij de Nederlandse spoorwegen, die het treinverkeer blokkeerde met 4 stakingsdagen na 4 maanden onderhandelingen tot in juni een akkoord werd bereikt.

In de metalektro (grootmetaal) werd op de valreep een ontwerp van akkoord bereikt voor één jaar met een loonsverhoging van 2% plus een forfaitaire som van €43 per maand hetzij gemiddeld ongeveer 3%.

De automatische loonindexering was een thema dat regelmatig terugkwam.

De nominatieve loonsverhoging in de privésector bedroeg in 2025 5,3 procent.

Maar meest in het oog springend was de paleisrevolutie bij de grootste vakbond, het FNV. De hervormingsplannen werden eerst door het ledenparlement weggestemd, toezichthouders werden aangesteld, en er wordt gezocht naar een nieuw bestuur, dat in 2026 zou moet verkozen worden.

Frankrijk

Tijdens het jaar waren er regelmatig straatprotest en blokkades tegen de regeringsmaatregelen, onder meer de pensioenhervorming, zeker in de publieke sector. Zelfs de Eiffeltoren werd een dag afgesloten.

Andere acties die het jaar kenmerkten waren de staking van de dokters tegen de regeling van spreiding, de staking van de bewakers in het Louvre museum tegen de onderbemanning, de paternoster staking van de dokwerkers en havenarbeiders, en die van de apothekers.

Duitsland

Open conflicten bij de spoorwegen, het stedelijk vervoer, het ziekenhuispersoneel en de spoedartsen. Veel aandacht ging naar het forse herstructureringsplan bij Volkswagen. En Ford Keulen werd

voor het eerst in de geschiedenis getroffen door een staking in het kader van besparingsmaatregelen.

En in november werd in de metaalsector een pilot agreement gesloten in de regio Beieren-Noord Duitsland met een looptijd van 25 maanden met loonsverhogingen van 2% in april 2025 en 3,1% in april 2026 plus een premie van €600.

Sociaal overleg in andere Europese landen

In Spanje waren er stakingen bij vrachtwagen- en buschauffeurs over de pensioenleeftijd, naast een nationale artsenstaking, een algemene stakingsdag in oktober, het onvermijdelijk boerenprotest tegen Mercosur, een conflict rond het separatistisch Catalonisch spoorweg-beleid, en problemen in de horeca van de Canarische eilanden.

In Italië was er een algemene 24 urenstaking met betogingen in december tegen de begrotingsplannen van de regering en voorheen acties voor Palestina en in de transportsector. Ook Griekenland kende in 2025 algemene stakingen onder meer tegen de bezuinigingen, net als Portugal maar dan voor de publieke sector. Ook de hotelmedewerkers in Madeira roerden zich.

In de UK waren er conflicten in de Londense metro, bij de paardenraces ingevolge nieuwe taksen en bij de jonge artsen, die al voor de veertiende keer staakten. En in Birmingham staakt de ophaaldienst al sinds maart en dit zou nog duren tot maart 26.

Sociaal overleg wat verder

In Brazilië staakte de belastingdienst, in China kende BYD een staking, in Zuid-Korea was er wekenlang een stakingsactie over de afzetting van de president.

En we eindigen met een paar cases uit de VS. Bij Starbucks werd net als vorig jaar in de aanloop van het jaareinde actie gevoerd voor een cao. Sociale onrust was er ook bij de havens van de Oostkust, waar na een tijdje een akkoord werd gevonden. In New York State hielden de gevangenisbewakers een wild cat strike van 3 weken. Bij Rolls Royce vliegtuigmotoren werd op de valreep een akkoord zonder staking gesloten. Pas na een staking van 101 dagen werd een sociaal akkoord gesloten bij Boeing St Louis.

Reageren

Je reacties zijn zeker welkom en kan je kwijt via mail met adres m.doutrepont@social-dialogue.net of contact@paulsoete.be